

EN İYİ ARKADAŞ KİTAPTIR

Bir filozof, yakın dostu olan bir başka filozofu ziyarete gitmişti. Kapıyı açan yardımcıya, arkadaşının evde olup olmadığını sordu.

“Evet, evde.” dedi yardımcı. Filozof bu kez “Yalnız mı peki?” diye sordu. “Hayır.” dedi yardımcı. “Yanında en iyi arkadaşları var.”

Filozof durakladı, biraz düşündükten sonra “Ben de en iyi arkadaşlarımdan biriyim. Uzun yoldan geldim, onu görmeden geri dönemem.” deyince yardımcı onu içeri buyur etti.

İki arkadaş sarılıp kucaklaştılar. Eski günlerden söz etmeye başladıklarında ziyarete gelen filozof, arkadaşının yanında kimsenin olmadığını görünce, “Şey...” dedi “Yardımcım, yanında en iyi arkadaşlarının olduğunu söylemişti. Çok merak ettim bu arkadaşlarını. Hani, neredeler?”

Gülümseyen arkadaşı:

– Yardımcım doğru söylemiş, dedi.

Sonra da duvarları kaplayan raflardaki kitapları gösterdi:

– İşte, en iyi arkadaşlarımdır...

Süleyman BULUT
101 Atasözü 101 Öykü

OKUYORUM - ANLIYORUM

1. Soruları okuyup metne göre doğru kutucuğu işaretleyiniz. İşaretlediğiniz kutucuklardaki heceleri sırasıyla birleştirerek gizli söze ulaşınız.

* Misafir filozofa kapıyı kim açmış?

U Ev sahibi

Ö Komşu

O Yardımcı

* Yardımcı, ev sahibinin yanında kimlerin olduğunu söylemiş?

SU Eşi ve çocuklarının

KU En yakın arkadaşlarının

BU İş arkadaşlarının

* Misafir nereden gelmiş?

MUT Uzun yoldan

KUT Karşı binadan

BUT Yan daireden

* İki filozof, birbirlerini görünce ne yapmışlar?

LU Sarılıp kucaklaşmışlar.

LA Görmezden gelmişler.

LE El sıkışmışlar.

* Filozofun en yakın arkadaşları kimlermiş?

AL Ailesi

EL Mobilyaları

OL Kitapları

, .

2. Filozof sözcüğünün anlamını sözlükten bulup yazınız. Bu sözcüğü bir cümlede kullanınız.

Anlamı:

Cümle:

3. Yanlış yazılmış sözcüklerin yazımını düzelterek yeniden yazınız.

filazaf yalnız herşey şarz annanne matamatik auustos

.....

4. Harfleri karışık verilmiş kitap türlerinin adlarını ve bu türde yazılmış bir kitap adı ile yazarını araştırıp yazınız.

	TÜR	KİTAP ADI	YAZARI
yökü
irşi
orman
ırkaf

5. "Kitap" denilince aklınıza gelen sözcükleri yazınız.

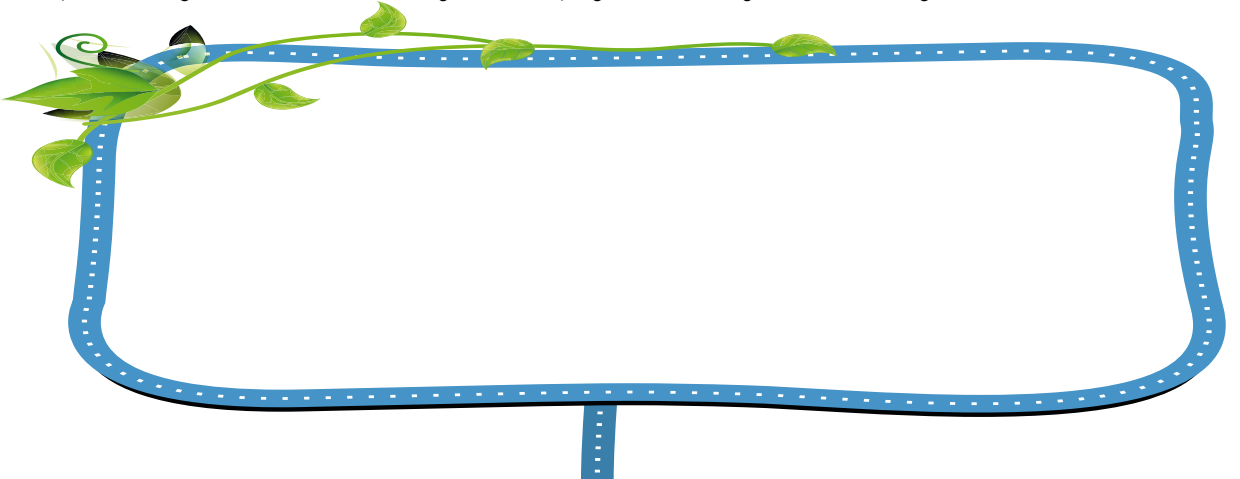
- Kitap neden en iyi arkadaştır? Yazınız.

.....

.....

.....

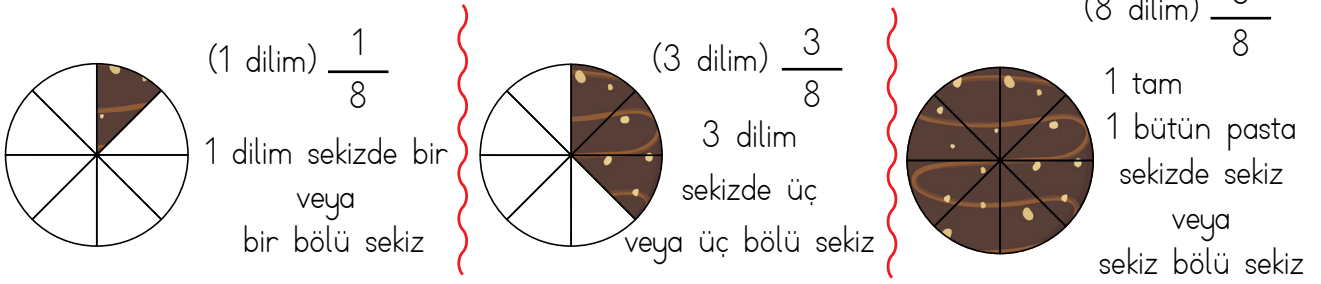
- Kitap okumayı özendirici bir slogan bulup yazınız. Sloganınızı süsleyiniz.

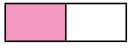
Kesirleri İsimlendirme

- Bir pastanede yapılan yaş pastalar dilimlenerek satılıyor.

Pastanede satılan pastanın dilimlerini kesirle ifade edelim.

BİLGİ SANDIĞI

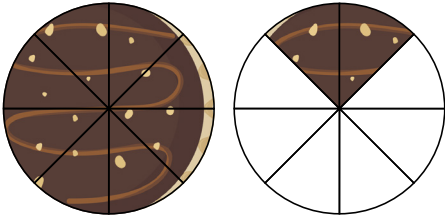
Kesir çizgisi ← $\frac{1}{2}$ → Pay
→ Payda

BİLGİ SANDIĞI

Bir kesir sayısında **payda** kesrin kaç eş parçaya ayrıldığını **pay** ise eş parçalardan kaçının alındığını gösterir.

- İki yaş pastanın satılan dilimlerini kesirle ifade edelim.

Bir bütün **iki bölü sekiz** → 1 bütün $\frac{2}{8}$ → $1\frac{2}{8}$

Bir tam **sekizde iki** → 1 tam $\frac{2}{8}$ → $1\frac{2}{8}$

- 10 dilim pasta satılmıştır.

$\frac{10}{8}$ → satılan dilim sayısı
 $\frac{2}{8}$ → bir pastadaki dilim miktarı

- 8 dilim pasta, 1 tam pasta eder.
1 bütün + 2 dilim pasta satılmıştır.

- Kesir sayılarını yukarıdan aşağıya doğru okurken:

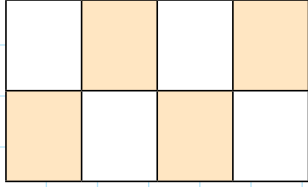
$\frac{3}{7}$ → üç
→ bölü
→ yedi) "Üç bölü yedi" şeklinde okuruz.

- Kesir sayılarını aşağıdan yukarıya doğru okurken;

$\frac{3}{7}$) "Yedide üç" şeklinde okuruz.

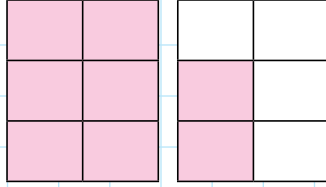
Etkinlik-40

1 Aşağıdaki şekillerin boyalı kısımlarının gösterdiği kesirleri ve kesir sayılarının okunuşlarını yazınız.

$$\frac{4}{8} \Rightarrow \dots\dots\dots$$

veya
dört bölü sekiz

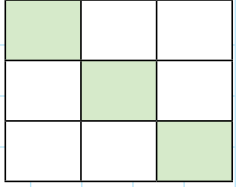

$$\frac{8}{6} \Rightarrow \text{altıda sekiz}$$

veya

$$\frac{12}{9} \Rightarrow \dots\dots\dots$$

veya

2 Aşağıdaki kesirlerin okunuşlarını yazınız.

$\frac{3}{8}$
	veya

$2\frac{4}{9}$
	veya

$1\frac{2}{7}$
	veya

$\frac{5}{9}$
	veya

$\frac{12}{7}$
	veya

$\frac{15}{8}$
	veya

3 Okunuşları verilen kesir sayılarını yazınız.

Altıda iki:

Onda sekiz:

İki tam dörtte üç:

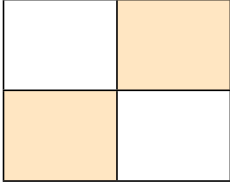
Yedide on bir:

Dokuzda altı:

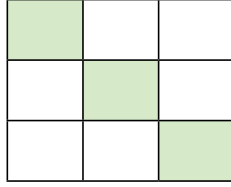
Bir tam sekizde dört:

Kesir Çeşitleri

● Aşağıdaki kesir sayılarını inceleyelim.

$\frac{2}{4}$ İki bölü dört veya
dörtte iki

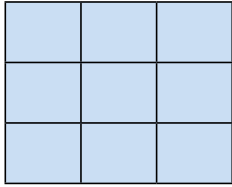
$\frac{3}{9}$ Üç bölü dokuz veya
dokuzda üç

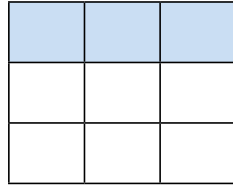
BİLGİ SANDIĞI

Payı paydasından küçük olan kesirlere **basit kesir** denir.

● Aşağıdaki kesir sayılarını inceleyelim.

$\frac{9}{6}$ Dokuz bölü altı veya
altıda dokuz

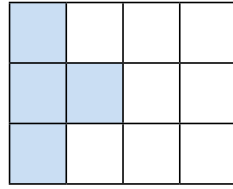
BİLGİ SANDIĞI

Payı paydasından büyük olan kesirlere **bileşik kesir** denir.

● Aşağıdaki kesir sayılarını inceleyelim.

$1\frac{4}{12}$ Bir tam dört bölü on iki veya
bir tam on ikide dört olarak okunur.

BİLGİ SANDIĞI

Tam ve kesir sayısı ile yazılan kesirlere **tam sayılı kesirler** denir.

Çözüm - Öğrenelim

Aşağıdaki kesirleri kesir çeşitleri ile eşleştiriniz.

$$\frac{4}{5}$$

$$1\frac{2}{4}$$

$$\frac{12}{15}$$

$$\frac{6}{9}$$

$$\frac{15}{6}$$

$$\frac{5}{9}$$

$$2\frac{4}{6}$$

$$\frac{8}{6}$$

$$\frac{19}{8}$$

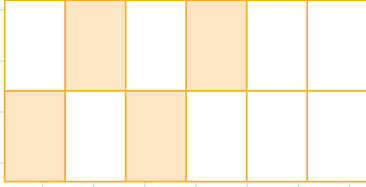
Basit kesir

Bileşik kesir

Tam sayılı kesir

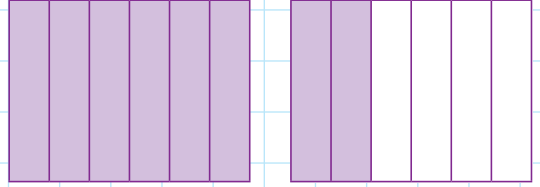
Etkinlik-41

1 Aşağıdaki şekillerin boyalı kısımlarının gösterdiği kesirleri ve çeşidini yazınız.

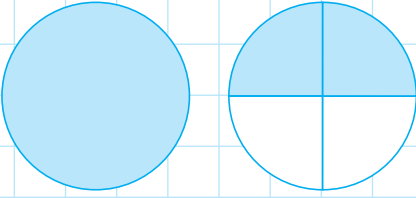
Kesrin Çeşidi

$$\frac{4}{12} \rightarrow \dots\dots\dots$$

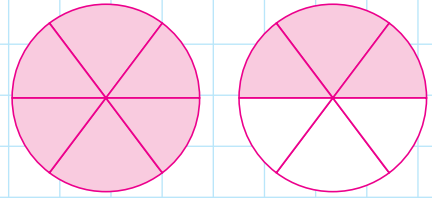
Kesrin Çeşidi

$$\frac{8}{6} \rightarrow \dots\dots\dots$$

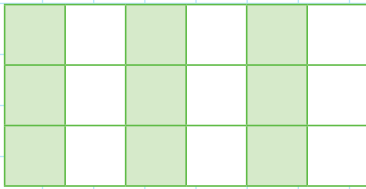
Kesrin Çeşidi

$$1 \frac{2}{4} \rightarrow \dots\dots\dots$$

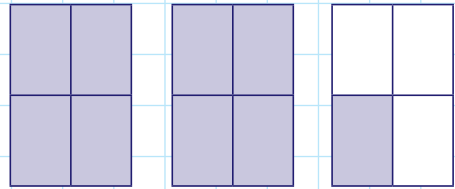
Kesrin Çeşidi

$$\frac{9}{6} \rightarrow \dots\dots\dots$$

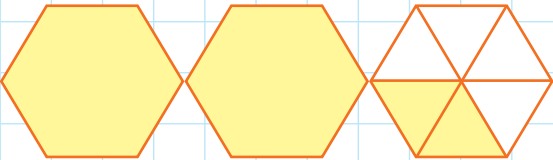
Kesrin Çeşidi

$$\frac{9}{18} \rightarrow \dots\dots\dots$$

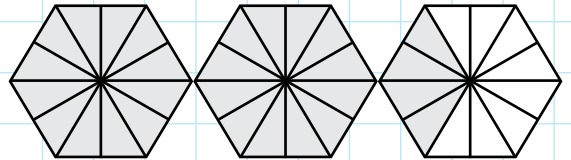
Kesrin Çeşidi

$$\frac{9}{4} \rightarrow \dots\dots\dots$$

Kesrin Çeşidi

$$2 \frac{2}{6} \rightarrow \dots\dots\dots$$

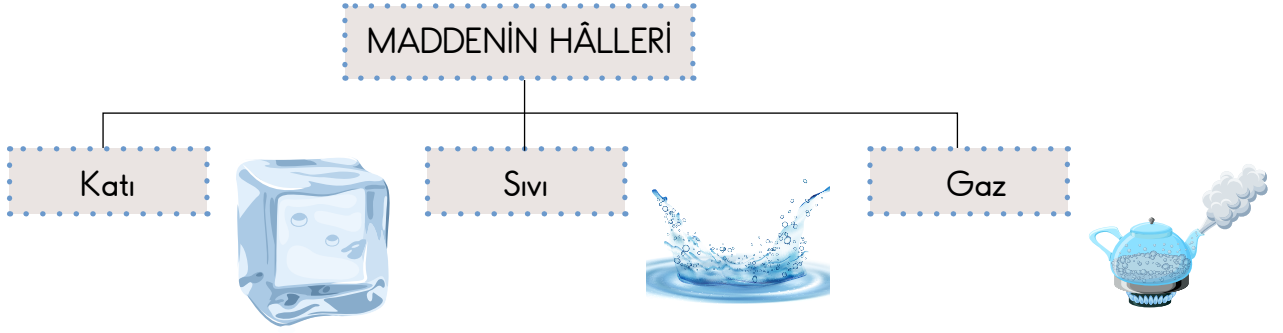
Kesrin Çeşidi

$$\frac{28}{12} \rightarrow \dots\dots\dots$$

2 Aşağıda okunuşları verilen kesirleri ve çeşitlerini yazınız.

Okunuşu	Kesir	Kesir Çeşidi	Okunuşu	Kesir	Kesir Çeşidi
İki tam dört bölü yedi			Beşte on iki		
Sekiz bölü beş			İki tam dokuzda bir		
Üç bölü on			Onda altı		
Bir tam yedi bölü dokuz			Dörtte on üç		
On beş bölü dokuz			Beş tam dörtte bir		
Sekiz bölü üç			On ikide sekiz		
Sekiz tam yedide iki			On tam yedide üç		
Dokuz bölü sekiz			On iki bölü iki		
On dörtte altı			Üç tam üç bölü bir		

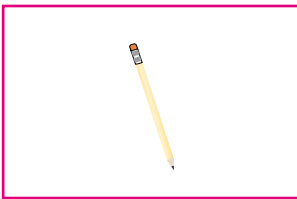
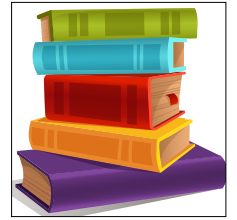
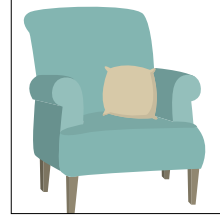
Maddenin Hâlleri

- ✓ Su, maddenin **sıvı** hâlidir.
- ✓ Buzdolabına koyduğumuz su, ısı vererek buza dönüştüğünde **katı** hâl alır.
- ✓ Su, ısı alarak kaynayıp buharlaştığında ise **gaz** hâle dönüşür.

Katı Maddelerin Özellikleri:

- Tahta, taş, cam, demir vb. katı maddelerdir.
- Katı maddelerin belirli bir şekilleri vardır.
- Katı maddeler bulunduğu kabın şeklini almaz.
- Katı maddelerin belirli bir hacimleri ve kütleleri vardır.
- Küçük taneli katılar dışında katı maddelerin akıcılık özellikleri yoktur.
- Katı maddeler sıkıştırılmaz.

Maddenin Hâlleri

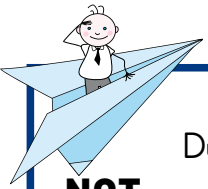
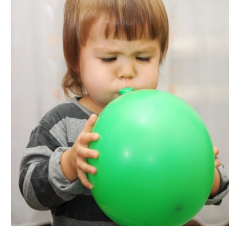
Sıvı Maddelerin Özellikleri:

- Su, süt, meyve suyu ve zeytinyağı gibi maddeler sıvı maddelerdir.
- Sıvı maddeler sıkıştırılmaz.
- Sıvı maddelerin belirli şekilleri yoktur, konuldukları kabın şeklini alır.
- Sıvı maddelerin belirli hacimleri ve kütleleri vardır.
- Sıvı maddeler akışkandır.

Gaz Maddelerin Özellikleri:

- Hava, doğal gaz, su buharı vb. gaz maddelerdir.
- Gaz maddelerin belirli bir şekilleri yoktur.
- Gaz maddelerin belirli bir hacimleri yoktur.
- Gaz maddeler bulunduğu kabın şeklini ve hacmini alır.
- Gaz maddeler akışkandır, sıkıştırılabilir.

NOT

Dünya'mızı aydınlatan ve ısıtan Güneş gaz topudur.

DENEY YAPALIM

Kendiliğinden Şişen Balon

Araçlar: Küçük şişe, balon, sirke veya limon, karbonat, kâğıt külah

Yapılışı

1. Şişeye üçte bir oranında sirke ya da limon koyunuz.
2. Kâğıdı külah hâline getiriniz. Külah yardımı ile balona bir kaşık karbonat ekleyiniz.
3. Karbonatı şişeye dökmeden balonu yan tutarak şişenin ağzına geçiriniz.
4. Balonun ağzını sıkıca tutarken içindeki karbonatı şişeye boşaltınız.

Gözlemim:

Ne oldu? Balonun son hâli nedir?

.....

.....

.....

.....

.....

Sonuç: Karbonatla sirke birleşince karbondioksit gazı ortaya çıkar. Şişe içindeki gaz, balonu kendiliğinden şişirir.

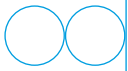
BİLGİ SANDIĞI

Bardağın birini nohut, diğerini su ile doldurduğumuzda nohut koyduğumuz bardak tam dolmaz. Yani küçük taneli katılar sıvılar gibi kabın şeklini alır ancak kabı tam olarak dolduramaz. Bu, küçük taneli katıların sıvı madde olmadığını kanıtlar.

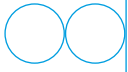
★ Etkinlik-45

Aşağıdaki özelliklerin maddenin hangi hâline ait olduğunu belirtiniz. (Katı: K, Sıvı: S, Gaz: G)
(NOT: Bir özellik birden fazla fiziksel hâle ait olabilir.)

Konulduğu kabın tamamının şeklini alır.

Belirli şekilleri vardır.

Ortama serbest olarak yayılır.

Cisim hâline getirilebilir.

Belirli şekli yoktur.

Akışkandır.

Akışkan değildir.

Bir kabın doldurulduğu kadarının şeklini alır.

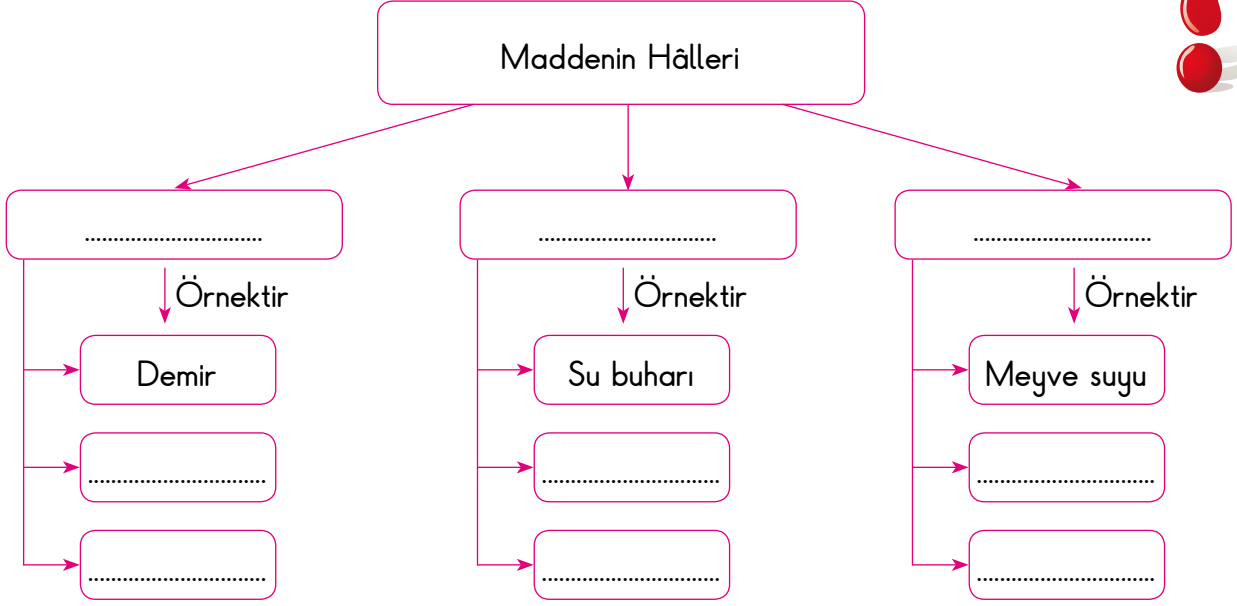
Sıkıştırılabilir.

Sıkıştırılamaz.

Etkinlik-46

Aşağıdaki şemayı doğru şekilde doldurunuz.

Etkinlik-47

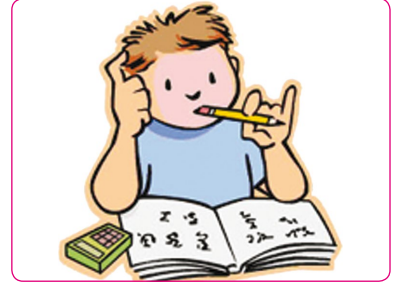
Aşağıdaki maddelerin hangi hâlde olduğunu karşlarına yazınız.

• Su buharı	→		• Demir çivi	→	
• Zeytinyağı	→		• Hava	→	
• Madenî para	→		• Doğal gaz	→	
• Kum	→		• Peynir	→	
• Mürekkep	→		• Benzin	→	
• Kolonya	→		• Cetvel	→	
• Mazot	→		• Sis	→	
• Yağmur	→		• Dolu	→	

Etkinlik-48

Aşağıdaki bilgilerden doğru olanları ✓ ile işaretleyiniz.

- Katı maddelerin belirli şekilleri vardır.
- Sıvıların belirli bir şekli yoktur.
- Gazlar buldukları ortama serbestçe yayılır.
- Sıvılar ve gazlar akışkandır.
- Bir bardak dolusu gaz büyük bir odaya yayılabilir.
- Buz, sıvı maddeye örnektir.
- Su buharı sıvı madde örneğidir.
- Katı maddeler akışkandır.
- Gaz maddeler sıkıştırılmaz.
- Yangın söndürme tüplerinde gaz maddeler bulunur.
- Oksijen ve su buharı sıvı maddelere örnektir.
- Gazlar sıvılar gibi akışkandır.

Etkinlik-49

Aşağıdaki soru - yanıt etkinliğini yapınız.

- Gümüş kolyenin fiziksel hâli nedir?

- Hangi hâldeki maddeler akışkan özellik göstermez?

- Hangi hâldeki maddeler konulduğu kabın doldurulduğu kadarının şeklini alır?

- Hangi hâldeki maddelerin şekli konulduğu kabın tamamına göre değişir?

- Hangi hâldeki maddeler buldukları ortamda serbestçe yayılır?

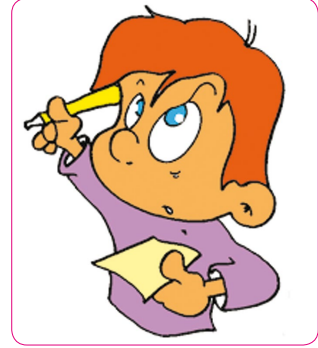

Etkinlik-50

Tablodaki maddelerle ilgili soruları tablodaki sözcüklerin numaralarını kullanarak yanıtlayınız.

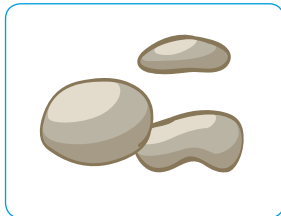
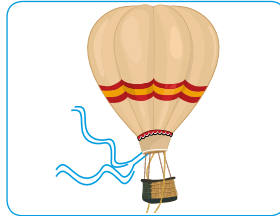
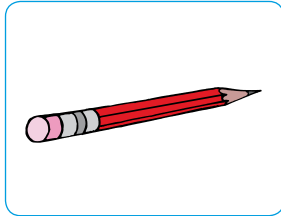
① Zeytinyağı	② Doğal gaz	③ Peynir	④ Plastik çubuk
⑤ Odun	⑥ Süt	⑦ Hava	⑧ Mürekkep
⑨ Su buharı	⑩ Buz	⑪ Çelik bilye	⑫ Cetvel

- Hangileri katı hâdedir?
.....
- Hangileri konulduğu kabın tamamının şeklini alır?
.....
- Hangileri sıvı hâdedir?
.....
- Hangileri akışkanlık özelliği gösterir?
.....

Etkinlik-51

Aşağıdaki maddelerden katı olanları "K", sıvı olanları "S", gaz olanları "G" ile belirtiniz.

Etkinlik-52

Tanımlara uygun kavramları eşleştiriniz.

Belirli bir şekli yoktur. Sıkıştırılamaz.	•
Belirli bir şekle sahiptir. Sıkıştırılabilir.	•
Belirli bir şekli yoktur. Sıkıştırılabilir.	•
Bulduğu ortama yayılır.	•
Akıcıdır, sıkıştırılamaz.	•

•	Katı
•	Sıvı
•	Gaz

Etkinlik-53

Aşağıda verilen sözcükleri uygun boşluklara yerleştiriniz.

akıcı

buz

sıvı

küçük

katı

gaz

sıkıştırılabilir

- Maddeler doğada , sıvı ve gaz hâlde bulunur.
- Gaz maddeler
- Su, kolonya, limonata maddelere örnektir.
- Su buharlaşırsa hâline dönüşür.
- suyun katı hâlidir.
- Sıvı maddeler dır.
- Un, şeker taneli katılardır, konuldukları kabın şeklini alır.

Etkinlik-53

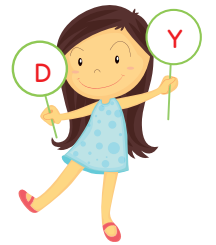
Geçmişte kullanılan araçları ile günümüzdeki hâllerini eşleştiriniz.

Etkinlik-54

Aşağıda verilen bilgilerden doğru olanların başına "D", yanlış olanların başına "Y" yazınız.

- Tekerleğin bulunması ve gelişmesiyle ulaşım kolaylaşmıştır.
- İlk telefonlar şu an kullanılan telefonlara göre daha büyüktür.
- Teknoloji geliştikçe günlük hayatımız zorlaşmıştır.
- Günümüzdeki ulaşım araçları, eskisinden daha gelişmiş ve hızlıdır.
- En hızlı ulaşım aracı uçaktır.

ETKİNLİKLER

Etkinlik-55

Aşağıdaki iletişim araçlarını kronolojik sıraya koyarak numaralandırınız.

Etkinlik-56

Aşağıdaki görselleri inceleyerek geçmişte ve günümüzde kullanılan teknolojik ürünlerin benzerlik ve farklılıklarını yazınız.

Geçmişte	Günümüzde	Benzerlik	Farklılık
			
			
			
			

1.

a

b

c

d

Görseldeki arabaları geçmişten günümüze doğru sıraladığımızda sıralama nasıl olmalıdır?

- A) c - a - d - b B) d - b - a - c
C) a - b - c - d D) a - c - b - d

2.

Yukarıdaki aracın ortaya çıkmasına öncülük etmiş olan icat hangisidir?

- A) Ampulün bulunması
B) Telefonun bulunması
C) Tekerleğin bulunması
D) Bilgisayarın bulunması

3.

Resimdeki teknolojik ürünün günümüzdeki görüntüsü hangisidir?

A)

B)

C)

D)

4. Logie Baird hangi teknolojik ürünü icat etmiştir?

- A) Televizyon B) Ütü
C) Atom D) Ampul

5. Aşağıdaki icatlarla mucitler eşleştirmelerinden hangisi yanlıştır?

- A) Wright Kardeşler - Uçak
B) Graham Bell - Telefon
C) Louis Pasteur- Telgraf
D) Thomas Edison - Ampul

6.

Görsellerdeki iletişim araçlarını geçmişten günümüze sıralarsak hangisi doğru olur?

- A) I, II, III, IV B) II, III, I, IV
C) IV, II, I, III D) III, I, II, IV

7.

Teknolojik ürünler zamanla değişir ve gelişir.

D

Y

Bir ihtiyacın karşılanması için bulunan yeni ürüne icat denir.

Meşale, ampulden sonra bulunmuştur.

D

Y

D

Y

Yukarıdaki bilgilere göre doğru (D) ya da yanlış (Y) olarak ilerlendiğinde hangi sembole ulaşırız?

- A) ▲ B) ● C) ★ D) ■

8.

Yukarıda verilenlere bakarak hangisini söyleyebiliriz?

A)

Ulaşım araçları hep aynı kalmıştır.

B)

Ulaşım araçları zamanla gelişmiştir.

C)

Eski ulaşım araçları daha iyidir.

D)

Ulaşım günümüzde daha yavaştır.

9. Aşağıdakilerden hangisi teknolojik bir ürünün gelişim aşamalarını göstermektedir?

A)

B)

C)

D)

